

KENEN KAUPUNKI?

**HELSINGIN KAUPUNKISUUNNITTELU
JA KULTTUURIYMPÄRISTÖ TÖRMÄYSKURSSILLA**

TOIMITTAJAT

Harri Hautajärvi, Juhana Heikonen, Petteri Kummala, Timo Tuomi

TOIMITUSAVUSTAJA

Linda Leskinen

GRAAFINEN SUUNNITTELU

Päivi Häikiö

JULKAISIJAT JA KUSTANTAJAT

Docomomo Suomi Finland ry
ICOMOSin Suomen osasto ry.
Rakennustaiteen Seura ry
Rakennusperintö-SAFA

Helsinki 2021

Painopaikka: Printon AS, Viro

© Kirjoittajat ja julkaisijat

Teoksessa oleva kuva-aineisto on julkaistu tekijänoikeuslain (404/61) pykälien 22, 25 ja 25a nojalla.
ISBN 978-952-69679-0-5

TOIM.
HARRI HAUTAJÄRVI
JUHANA HEIKONEN
PETTERI KUMMALA
TIMO TUOMI

KENEN KAUPUNKI?

**HELSINGIN KAUPUNKISUUNNITTELU
JA KULTTUURIYMPÄRISTÖ TÖRMÄYSKURSSILLA**

DOCOMOMO SUOMI FINLAND RY – ICOMOSIN SUOMEN OSASTO RY
RAKENNUSTAITEEN SEURA RY – RAKENNUSPERINTÖ-SAFA

SISÄLLYSLUETTELO

HELSINGIN KULTTUURIYMPÄRISTÖ MYYTÄVÄNÄ. 6

Harri Hautajärvi, Juhana Heikonen ja Timo Tuomi

HELSINGIN UHANALAISIA KULTTUURIYMPÄRISTÖJÄ. 9

Harri Hautajärvi, Juhana Heikonen ja Timo Tuomi

JALOSTUVAT ARVOT, IKUISET ONGELMAT.

Sata vuotta rakennussuojelua Helsingissä.

Timo Tuomi
12

LAPINLAHDEN SAIRAALAN MILJÖÖ UHATTUNA.

Kirsi Saarikangas, Gretel Hemgård, Julia Donner

56

HIETALAHDENRANTA SIJOITUSKOHTENA.

Ulla Blomberg

84

PUUHEVONEN ELÄINTARHASSA.

Helsinki Garden kuorittuna.

Tommy Lindgren

110

KANSALLISTEATTERIN KORTTELI - VOIKO HISTORIAALLISIA ARVOJA NOLLATA RETORIIKALLA JA LAKIA VENYTTÄMÄLLÄ?

Timo Tuomi, Tuula Pöyhä

136

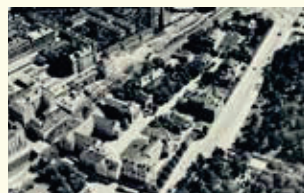

TIIVIIMMIN, KORKEAMMALLE, TEHOKKAAMMIN?

Sijoittajavetoisen tehostamisen sijaan tarvitaan inhimillistä ja ilmasto-kestävää kaupunkia.

Harri Hautajärvi

20

MARIAN SAIRAALA-ALUEESTA KASVUYRITYSKAMPUS.

Kylmää bisnestä kulttuuriarvoista piittaamatta.

Jukka-Pekka Flander

66

YHTEISESTÄ YKSITYISTÄ.

Kouluista koteja ja rakennus-perinnöstä bisnestä.

Miia Perkkiö

92

KRUUNUNHAAN KASARMI-KORTTELI HALUTAAN TUUKKIA.

Elli Maalismaa, Jussi Heinämies

118

HELSINGIN HALLINNON RAPAUTTAMINEN JA UHAT KULTTUURIYMPÄRISTÖLLE.

Juhana Heikonen

144

ETELÄSATAMA JA KAUPUNKISUUNNITTELU-POLITIIKAN KÄÄNNE.

Anja Kervanto Nevanlinna Maunu Häyrynen

44

BAANASTA URBAANA?

Rautatiekatujen rakentaminen tuhoaisi teollista historiaa ja suositun pyöräilyväylän.

Krista Muurinen, Teresa Rönkä

76

KIINTEISTÖSIJOITTAJAN VALTAUS TORKKELINMÄELLÄ.

Arvorakennus turmellaan samalla kun suojeluluokitusta nostetaan.

Harri Hautajärvi

102

KAUPUNKILAISTEN ETUPIHAT.

Elielinaukio ja Asema-aukio kauppatavarana.

Kristina Karlsson, Mona Schalin,

Timo Tuomi

126

KIRJOITTAJAT 164
JULKAISIJAT 166

YHTEISESTÄ YKSITYISTÄ

KOULUISTA KOTEJA JA RAKENNUSPERINNÖSTÄ BISNESTÄ

MIIA PERKKIÖ

Viime vuosina useita Helsingin keskeisillä paikoilla sijaitsevia suojeltuja rakennuksia on muutettu asuinkäyttöön. Kiinteistösijoitusyhtiö Kojamon Metropolia-projekti on laajuudessaan silti poikkeuksellinen: kaupunkikuvallisesti ja rakennustaiteellisesti merkittäviä oppilaitoksia muutetaan lähinnä pieniksi vuokra-asunnoiksi.

Rakennusperinnön säilymisen ja kaupungin tulevaisuuden kannalta Metropolia-projektissa on keskeistä se, miten muutoksissa sovitaan yhteen kiinteistökehittämisen tavoitteet, rakennussuojelun edellytykset ja kaupunkilaisten näkemykset ja tarpeet.

VUOKRATALO-OSUUSKUNNASTA ASUNTOSIJOITTAJAKSI

Suomen suurimman yksityisen asuntosijoitusyhtiön Kojamo Oyj:n edeltäjä oli yleishyödyllinen Valtakunnallinen vuokratulo-osuuskunta eli VVO, joka perustettiin vuonna 1969 vastaamaan asuntojen kysyntään kaupungeissa. VVO:n suurin omistaja oli EKA-yhtymään kuulunut Rakennusliike Haka, joka 1960-luvun alusta lähtien keskittyi pääkaupunkiseudun uusien lähiöiden rakentamiseen. VVO muutettiin osakeyhtiöksi vuonna 1997, ja kaksikymmentä vuotta myöhemmin nimi muutettiin Kojamoksi. Vuonna 2018 yhtiö kirjautui pörssiin ja luopui samalla valtion tukemasta asuntotuotannosta. Nyt asuntotuotantoa sanelevat markkinat. Kojamon strategiana on kasvaa vuokratuottojen ja investointien kautta. Sijoittamisen kohteena on uudistuotannon ja valmiiden asuntokohteiden hankkimisen ohella kiinteistöjen muuttaminen asuinkäyttöön. Painopisteenä on kaupunkiasuminen, jota Kojamo tarjoaa Lumo-brändin alla. Lumo-koteja sillä oli vuoden 2019 vuosikertomuksen mukaan noin 35 000. Kojamon mukaan yhtiöllä on tärkeä rooli asumisen vastuullisuuden kehittämisessä ja kestävien kaupunkien rakentamisessa. ”Voimme toteuttaa toimenpiteitä, joilla on pitkäaikainen vaikutus kaupunkikuvaan”, toteaa Kojamon vastuullisuuspäällikkö Hanna-Mari Koivula.

Uno Ullbergin suunnittelema sairaanhoito-opisto valmistui vuonna 1940. Se halutaan muuttaa asunnoiksi ja toimitaloiksi ja myös lisärakentamisen mahdollisuutta tutkitaan. Paciuksenkadun ja Tukholmankadun risteyksessä sijaitseva maamerkki on osa valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä. Rakennus on suojeltu asemakaavassa sr-1-merkinnällä kaupunkikuvallisesti, rakennustaiteellisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaana. Kuva Constantin Grünberg 1955, Helsingin kaupungin museo.

Martti Välikankaan suunnitteleman, vuonna 1960 valmistuneen Kättilöopiston sairaalan toiminta loppui 2017. Nyt selvitetään rakennuksen muuttamista asunto- ja majoituskäyttöön. Myös osittainen purkaminen ja täydennysrakentaminen on mahdollista. Kättilöopisto on Kumpulan siirtolapuutarhan ja Käpylän olympiarakennusten RKY-alueiden välittömässä läheisyydessä. Kuva Miia Perkkiö 2021.

METROPOLIALTA JÄÄNEET KOULUT MYYTIIN KOJAMOLLE

Pääkaupunkiseudun eri alojen oppilaitoksista vuonna 2008 muodostettu Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy päätti keskittää opetuksen kampuksille. Suurin niistä valmistui Myllypuroon syksyllä 2019. Koska erillisille oppilaitoksille ei ole enää ollut tarvetta, Helsingin kaupunki päätyi sopimaan koulujen mynnistä kiinteistöalan sijoitus- ja neuvonantopalveluihin erikoistuneelle Merasco Real Estate LTD Oy:lle vuoden 2016 alussa. Saman vuoden lopussa uutisoitiin, että VVO Kodit Oy oli sopinut Metropolian kiinteistöjen kaupasta Helsingin kaupungin ja Merascon kanssa. Koulujen mynnistä saamansa tulot Helsingin kaupungin oli käytettävä Myllypuron kampuksen rakentamiseen. Sitä edellytti myös opetus- ja kulttuuriministeriö, joka vuonna 1995 oli luovuttanut koulut korvauksetta kaupungille. Sopimukseen sisältyi ehto palautusvelvollisuudesta esimerkiksi silloin, kun luovutettu omaisuus luovutettaisiin toiselle, käyttötarkoitus muutettaisiin pysyvästi tai toiminta lopetettaisiin. Metropolian kiinteistöjen mynnin yhteydessä valtio luopui palautusvelvollisuudesta.

Kiinteistökauppa käsitti entisen Käpylän yhteiskoulun Onnentiellä, Kättilöopiston Kumpulan Sofianlehdonkadulla, sairaanhoito-opiston Tukholmankadulla Meilahdessa ja entisen teollisuuskoulun Agricolankadulla Kalliossa. Kauppaan kuuluivat myös kaupungin keskeisimmissä kortteleissa sijaitsevat oppilaitoskiinteistöt: Bulevardi 29–31 eli Teknillisen korkeakoulun vanha päärakennus Hietalahden torin reunalla siihen liittyvine rakennuksineen sekä Teknillisen korkeakoulun entiset sähkö- ja konelaboratoriot Kottaraisen korttelissa Eerikinkadun, Albertinkadun ja Kalevankadun välissä. Lisäksi kauppaan sisältyivät Kottaraisen korttelin kolme 1800-luvun alkupuolen puuempirerakennusta Kalevankadulla sekä säilynyt osa vanhasta panimosta. Suurin osa näistä Metropolian entisistä kiinteistöistä muutetaan Lumo-kodeiksi.

ASEMAKAAVOJEN MUUTOKSET ETENEVÄT

Käyttötarkoituksen olennainen muuttaminen edellyttää asemakaava-alueella asemakaavan muutoksen, jonka läpiviennistä vastaa kaupunki. Metropolian kiinteistöjen kaavaprosessien alussa laadituissa osallistumis- ja arviointisuunnitelmissa tavoitteiksi määriteltiin muiden muassa ”laadukas asuntotuotanto, elävä ja omaleimainen ympäristö, keskustan elinvoimaisuus” sekä uusien palvelujen mahdollistaminen.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmissa on kuvattu myös kohteiden rakennussuojelullinen tilanne. Suurin osa Metropolia-projektin kohteista on suojeltu asemakaavassa. Teknillisen korkeakoulun päärakennus ja Meilahden sairaanhoito-opisto kuuluvat valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin eli RKY-alueisiin, ja teollisuuskoulu on RKY-alueen vieressä. Kaikki kohteet kuuluvat maakunnallisesti arvok-

Kun Teknillisen korkeakoulun entinen päärakennus muutetaan hotelliiksi, siihen rakennetaan neljä laajennusosaa: siipirakennukset symmetrisesti Bulevardin ja Lönnrotinkadun varsille ja lasipaviljongit sisäänkäyntien eteen torin ja pihan puolelle. Bulevardin ja Lönnrotinkadun laidoille tulevat laajennukset ovat kooltaan suurehkoja ja ympäristöstään erottuvia. Ne peittävät julkisivuja ja muuttavat katunäkymiä. Ylimpänä viitesuunnitelman julkisivu sisäpihalle ja sen alla julkisivu Bulevardille. Arkkitehtitoimisto Lahdelma & Mahlamäki Oy ja Arkkitehtitoimisto Lehto Peltonen Valkama Oy.

Hotelliiksi muutettavan Teknillisen korkeakoulun vanhan päärakennuksen laajennusosa täyttää kokonaan kuvassa näkyvän pienen puistikon Bulevardin varrella. Paikka on osa Esplanadin ja Bulevardin RKY-alueita. Myös Lönnrotinkadun puoleinen puistikko häviää laajennuksen alta. Kuva Harri Hautajärvi 2021.

kaaseen kulttuuriympäristöön ja ovat kaupunkikuvallisesti merkittäviä. Rakennusten suojeleminen on kuitenkin kirjattu tavoitteeksi ainoastaan entisten Teknillisen korkeakoulun kiinteistöjen kohdalla.

Metropolia-projektin hankkeista pisimmällä ovat tällä hetkellä Teknillinen korkeakoulu ja teollisuuskoulu, joiden asemakaavamuutokset hyväksyttiin tammikuussa 2021. Teknillisen korkeakoulun päärakennus on yksi Helsingin keskustan monumentaalisimmista rakennuksista. Sen vanhin osa valmistui vuonna 1877 Polyteknilliseksi kouluksi Frans Anatonius Sjöströmin suunnittelemana. Nyt siihen tulee luksushotelli ja muihin rakennuksiin asuntoja. Vuonna 2021 hyväksytty asemakaava mahdollistaa päärakennuksen laajentamisen kahdella siipirakennuksella Bulevardin ja Lönnrotinkadun varsille sekä lasipaviljongit pää- ja pihasisäänkäyntien yhteyteen. Vanhoihin puistikoihin sijoittuvat siipirakennukset ovat korkeita suhteessa ympäröiviin rakennuksiin: ne peittävät osan päärakennuksen julkisivuista ja katkaisevat historialliset katunäkymät. Uudessa asemakaavassa vanhat rakennukset on suojeltu: päärakennuksen suojelumerkintä on sr-1 ja muiden rakennusten sr-2. Koska Teknillisen korkeakoulun päärakennus ja Bulevardi 29 on suojeltu myös asetuksella valtion omistamien rakennusten suojelusta, koskee niitä rakennusperintölain mukainen suojeluharkinta. ELY-keskus ja Museovirasto ratkaisevat erikseen, onko asemakaavassa määritelty suojeleminen riittävä vai tarvitaanko rakennusperintölakiin perustuvaa suojeleminen.

Historiallisesti ja rakennustaiteellisesti arvokkaan Käpylän yhteiskoulun ilme on muuttumassa radikaalisti. Siipirakennukset puretaan ja tilalle rakennetaan uudisosa. Jäljelle jää vain vuonna 1943 valmistunut osa, jonka ikkunoita laajennetaan ja sisäänkäynnin paikka vaihdetaan. Myös Kottaraisen kortteliin – kerrostuneisuutensa ansiosta poikkeuksellisen arvokkaaseen ja tiiviiseen kaupunkiympäristöön – on esitetty lisärakentamista.

Rakennussuojelun tavoitteiden ja menetelmien määrittely on viranomaisen tehtävä. Metropolia-projektissa siitä vastaavat Helsingin kaupungin museo, Museovirasto ja Uudenmaan ELY-keskus. Kohteiden suojelun toteuttaminen – määritelläänkö suojeleminen asemakaavassa vai perustuuko se rakennussuojelulakiin – ratkaistaan tapauskohtaisesti kaavaprosessien edetessä.

KIINTEISTÖBISNES SANELEE MUUTOKSET

Vaikka osallistumis- ja arviointisuunnitelmissa esitetyt tavoitteet ovat ensiarvoisen tärkeitä, Metropolia-projektiin liittyvien ratkaisujen taustalla on asuntojen suuri kysyntä ja niiden vuokraamisesta saatava taloudellinen hyöty. Kiinteistöbisnes ajaa suojelun tavoitteiden ja kohteisiin liittyvien arvojen yli. Esimerkiksi teollisuuskoulun kohdalla kaupunginmuseon kantaa rakennuksen soveltumisesta huonosti asuinkäyttöön ei huomioitu, ja myös muut hanketta kritisoineet näkemykset sivuutettiin.

Rakennusten muuttaminen asunnoiksi voi vaikuttaa eettiseltä ja kestävältä ratkaisulta. Tosiasiassa julkisten rakennusten korjaaminen yksityiseen käyttöön on ristiriidassa niiden arvojen, merkityksen ja identiteetin kanssa. Muutokset edellyttävät alkuperäisen tilajäsentelyn muuttamista, purkamista, uusia rakenteita, sisäänkäyntejä, portaita, lisärakentamista ja kokonaisia uudisrakennuksia – toimenpiteitä, joita on vaikea mieltää rakennussuojelun tavoitteiden mukaisiksi. Ja vaikka muutokset perustuvatkin selvityksiin ja tutkimuksiin, niiden vaikutuksia ympäristöön ei ole tarkasteltu ympäröivän kontekstin, kulttuuriympäristön eikä kaupunkilaisten näkökulmasta. Osallistaminen vaikuttaakin velvoitteelta, joka toteutetaan moitteettomasti sovittua etenemistapaa noudattaen. Se ei kuitenkaan mahdollista aitoa vuorovaikutusta eri osapuolten välillä eikä mahdollisuutta vaikuttaa keskeisiin asioihin kuten rakennusten tulevaan käyttöön.

Teollisuuskoulua ja Bulevardi 29–31 rakennuksia koskevat kaavamääräykset takaavat – ainakin periaatteessa – kohteiden arkkitehtonisten ominaispiirteiden, keskeisten tilojen ja alkuperäisten rakenteiden, materiaalien ja pintakäsittelyiden sekä yksityiskohtien säilymisen. Koska asemakaavassa määritellään tontin ja rakennusten käyttötarkoitus, ei siihen voi oikeastaan vaikuttaa rakennussuojelun keinoin. Suojelu kohdistuu rakennukseen fyysisenä kokonaisuutena sekä sen välittömään lähiympäristöön. Suojelu ei anna välineitä tarkastella ja toimia niin, että rakennuksen autenttisuus ja integriteetti sekä sen kulttuuriset merkitykset – suojelun filosofiset perusteet – tulisivat huomioituiksi. Metropolia-projektissa muutokset tehdään uuden käytön ehdoilla, ei rakennuksen ja sen ympäristön arvojen ehdoilla. Äärimmäisin esimerkki on Käpylän yhteiskoulu, jossa viitesuunnitelman mukaan jäljelle jäisi vain vanhimman rakennusosan runko.

Koska Metropolia-projektin lähtökohtana on muuttaa koulut asuinkäyttöön, ei asemakaavan muutosprosesseissa enää muista vaihtoehdoista vakavasti keskustella. Kaupunki on sitoutunut hankkeiden läpiviintiin riippumatta asiantuntijoiden ja viranomaisten – puhumattakaan kaupunkilaisten – näkemyksistä. Ratkaisuihin on myös lähes mahdotonta vaikuttaa, vaikka kaupunkilaisille on taattu lainmukainen mahdollisuus osallistua kaavoitukseen. Olennainen kysymys onkin, kenelle ja kenen ehdoilla rakennuksia suojellaan ja kehitetään.

KAUPUNKILAISILLA ON OIKEUS VAIKUTAA

Suomi on hyväksynyt Faron yleissopimuksen, jossa keskeistä on ihmisten oikeus hyötyä kulttuuriperinnöstä. Sen mukaan kansalaisilla on oikeus osallistua ja tulla myös kuulluksi kulttuuriperintöön liittyvissä kysymyksissä. Yhteiseen rakennusperintöön kohdistuvissa laajoissa muutoksissa kansalaisten näkemysten ja tarpeiden tulisi olla lähtökohtana muutoksille rakennussuojelun edellytysten huomioimisen rinnalla, mikä olisi pitänyt huomioida jo ennen Metropolian kiinteistöjen myyntiä.

Metropolia-projektin valossa on selvää, että kaupunkilaisten mahdollisuudet olla mukana päättämässä yhteisen rakennusperinnön tulevaisuudesta ovat käytännössä olemattomat. Todellisuudessa taloudelliset arvot määrittelevät rakennusperinnön tulevaisuuden. Vaikka rakennusperintöön kohdistuvat muutokset ovat väistämättömiä ja usein myös välttämättömiä kaupungin elinkelpoisuuden ja elävyyden kannalta, on kaupunkilaisten, yhteisöjen ja etenkin lähialueen asukkaiden tarpeiden huomioiminen edellytys onnistuneille muutoksille. Parhaimmillaan muutokset hyödyttävät muitakin kuin vain kiinteistösijoittajia ja tulevia käyttäjiä.

99

Kalevankadun varren puutalot Kottaraisen korttelissa on rakennettu 1800-luvun alkupuolella, ja ne ovat Helsingin keskustan vanhimpia alkuperäisellä paikallaan säilyneitä puurakennuksia. Kojamo ehdotti vuonna 2018 niiden purkamista ja siirtämistä pois. Taustalla näkyy osa entisen TKK:n sähköteknillisen osaston punatintisistä rakennuksista, jotka kuuluvat myös Kojamolle. Kuva Pekka Punkari 1977, Helsingin kaupunginmuseo.

Vuonna 1943 valmistunut entinen Käpylän yhteiskoulu on osa Taivaskallion kulttuurihistoriallisesti merkittävää asuin- aluetta. Koulua ollaan muuttamassa asuinrakennukseksi, pieniä asuntoja tulisi kahdeksankymmentä. Asuinkäyttöön vaikeasti muutettavat siipirakennukset purettaisiin ja niiden tilalle tehtäisiin uudisosat. Vain Onnenpuiston puoleisen rakennusosan runko säilytettäisiin, sekin julkisivuiltaan muutettuna. Viitesuunnitelman näkyvät Onnenpuistoon ennen ja jälkeen muutosten, Leppänen Arkkitehdit Oy.

LÄHTEET

Agricolankatu 1. Asemakaavan muutosehdotus. Helsingin kaupunki, asemakaavoitus 20.10.2020.

Ahonen, Marika. VVO ostaa Metropolian arvokiinteistöt – tilalle jopa tuhat asuntoa. *Yle.fi* 7.11.2016.

Bulevardi 29–31, asemakaavan muutosehdotus. Helsingin kaupunki, kaupunkiympäristön toimiala, asemakaavoitus 20.10.2020.

Bulevardi 29–31, asemakaavan muutos. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Helsingin kaupunki, kaupunkiympäristön toimiala, asemakaavoitus 21.5.2019.

Convention on the Value of Cultural Heritage for Society (Faro Convention). *Council of Europe* 2005.

Kojamon visio, strategia ja vastuullisuusohjelma. *Kojamo.fi*.

Koskinen, Ahti. Metropolian rakennusten ostaja vaitonainen tulevasta käytöstä. *Yle.fi*. 25.2.2016, päivitetty 7.11.2016.

Kottaraisen kortteli, asemakaavan muutos. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Helsingin kaupunki, kaupunkiympäristön toimiala, asemakaavoitus 31.10.2019.

Kättilöopiston sairaala asemakaava, asemakaavan muutos. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Helsingin kaupunki, kaupunkiympäristön toimiala, asemakaavoitus 11.2.2020.

Metropolia. Osa I. Päärakennus, Rakennushistoriaselvitys. Arkkitehtitoimisto Arkbyroo 31.8.2015.

Onnentie 18, asemakaavan muutos. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Helsingin kaupunki, kaupunkiympäristön toimiala, asemakaavoitus 6.2.2020.

Tukholmankatu 10, asemakaavan muutos. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Helsingin kaupunki, kaupunkiympäristön toimiala, asemakaavoitus 31.10.2019.

Valtion luopuminen valtion Helsingin kaupungille luovuttamien kiinteistöjen palautusvelvollisuudesta. Muistio 2/510/2017. Opetus- ja kulttuuriministeriö. 28.9.2017.

Viitesuunnitelma Agricolankatu 1–3. HPK Arkkitehdit Oy 30.4.2020.

Viitesuunnitelma Onnentie 18, osallistumis- ja arviointisuunnitelma, Liite 2. Helsingin kaupunki, kaupunkiympäristön toimiala, asemakaavoitus 24.2.2020

Vuorovaikutusraportti. Agricolankatu 1, asemakaavanmuutos (nro 12626). Helsingin kaupunki, kaupunkiympäristön toimiala, asemakaavoitus 6.7.2020, täydennetty 20.10.2020.

Vuorovaikutusraportti. Bulevardi 29–31, asemakaavan muutos (nro 12627). Helsingin kaupunki, kaupunkiympäristön toimiala, asemakaavoitus 11.5.2020, täydennetty 20.10.2020.